

Roș Hodeș și „înnoirea lunii”

Este prima zi a fiecărei luni evreiești (anul acesta fiind unul bisect, numărul lunilor este de treisprezece), când luna se reînnoiește și începe să crească din nou. Această zi este o sărbătoare rămasă cu doar o parte din ritualurile care însoțeau încă din vremi străvechi marile și importantele prilejuri festive, dar se păstrează, totuși, tradiția de a o menține ca zi nelucrătoare. Mulți postesc cu o zi înaintea sărbătorii despre care vorbim, care mai are și denumirea de „Yom Kipur Katan” („Micul Yom Kipur”).

După cum știm, există luni care au 29 de zile și luni care au 30 de zile. Când o lună are 30 de zile, ultima zi a lunii se adaugă la Roș Hodeș și ambele zile devin zile de sărbătoare, chiar dacă e vorba de ultima zi a lunii. Pe vremea când Templul exista, în ziua despre care vorbim un Bet Din (tribunal religios) special îi „interoga” pe cei doi martori care au văzut „nașterea” lunii, pentru a vedea dacă sunt persoane de încredere, după care, verdictul fiind, de fiecare dată, doar pozitiv, anunțau luna nouă. În ziua aceea se desfășurau diverse festivități și era mare veselie în Templu. Mișvaua aceasta datează încă din antichitate, fiind descrisă în Tora (Exodus 12:1-2). Hazal i-au dat acesteia o importanță tot mai mare, devenind baza stabilirii calendarului și a sărbătorilor.

Apoi, încetul cu încetul, locul obiceiului a fost preluat în totalitate de calendarul bazat pe calcule precise. Conform tradiției, cel care a introdus acest sistem, în anul 356 e.n., este marele înțelept Hilel beRabi Yehuda, unul dintre elevii lui Rabi Yehuda Hanasi, acesta numărându-se printre primii amoraïm (înțelepți din sec 3-5 e.n. care apar în Talmud).

Rabi Yehuda Hehasid (Germania, sec.12) a lăsat în testamentul lui obligația ca în ziua aceasta nimeni să nu se tundă și să nu-și taie unghiile. Acest obicei este păstrat numai de așkenazimi, nu și de sefaradim.

În vremurile antice, de Roș Hodeș nu se lucra, după cum putem afla din Șmuel/Samuell 20:19. Încetul cu încetul, obiceiul acesta a fost abandonat. Noi mai citim în Talmud Yerușalmi, tractatul Pesahim, cât și în alte părți, că Roș Hodeș a devenit o sărbătoare prin excelență a femeilor, care aveau în această zi obiceiul de nu a munci, interdicție vizând în special munci casnice. Există multe explicații cu privire la această tradiție, dar noi nu ne vom ocupa de data asta de ele.

De Roș Hodeș se adaugă câteva fragmente la rugăciune, în special la Amida și la Birkat Hamazon. După ce citim din Tora se spune Halel (scurt) și de Șabat se scot două Tora și din cea de-a doua se citește Maftir din pericopa Pinhas. Haftara este din Yeșaya 66. Dacă Roș Hodeș cade Duminică, adică a doua zi, atunci de Șabat se citește hafataraua "Mahar hodeș" (Șmuel/Samuell, 20).